

Sihker

talv 2020

Sihker

Peatoimetajad:

Reti Grete Tauts

Kerttu Kuku

Keeletoimetus:

Salome Lole Dominguez Ortiz

Reti Grete Tauts

Fotograaf:

Sandra Tammur

Toimetus:

Anette-Mai Pirk-Birk

Lisanne Pappel

Kerttu Kuku

Reti Grete Tauts

Linda Maria Saar

Daniel Petuhhov

Elise Marie Olesk

Salome Lole Dominguez Ortiz

Karl Jõgi

Logo:

Mia-Karo Ints

Küljendus:

Lotta Vaher

Juhendaja:

Sandra Oksaar

Kontakt: sihkerjpg@gmail.com

Uus aasta, uus Sihker

Hea poskalane!

Loodan, et kõigil on jõulupraed söödud ning ilutulestik vaadatud, kuna kätte on jõudnud 2020. aasta. Et viia mõtteid mujale uelt kümnendilt ning ebarealistlikelt uue aasta lubadustelt, viska pilk peale värskete Sihkrile, mis garanteerib selles lumetus talves tuua naeratuses sinu näole.

Selles numbris heidame tagasivaatava pilgu Vaikse Muusika Öhtule, mis liigutas paljude südameid. Varuks on ka põnevad intervjuud kahe vilistlasega: teatritudengi ja värskete Voldeemar Panso preemia laureaadi Maarja Johanna Mäega ning kunstnik

Maarja Pettaiga, kelle esimene näitus aasta lõpus ka koolis üleval oli. Selles numbris võtame luubi alla ka funktsionaalse lugemise, millele annab oma vaate ka õpetaja Mällo, ning anname nõu, kuidas autokoolis edukalt hakkama saada. Veel on varuks põnevad lood õpetajate ning õpilaste harivatest õpireisidest, jõuline arvamislugu tänapäeva ühiskonnast ja intrigeeriv tutvustus Labürintteatriühenduse G9 lavastusest "Hingede öö". Selleks et teada saada, mida 2020. aasta toob, uudista ka meie horoskoopi.

Ilusat 2020. aastat kõigile ning head Sihkri lugemist!

Vaikse Muusika Õhtu kulisside taga

Linda Maria Saar raporteerib Vaikse Muusika Õhtult, mis toimus 21. novembril 2019.

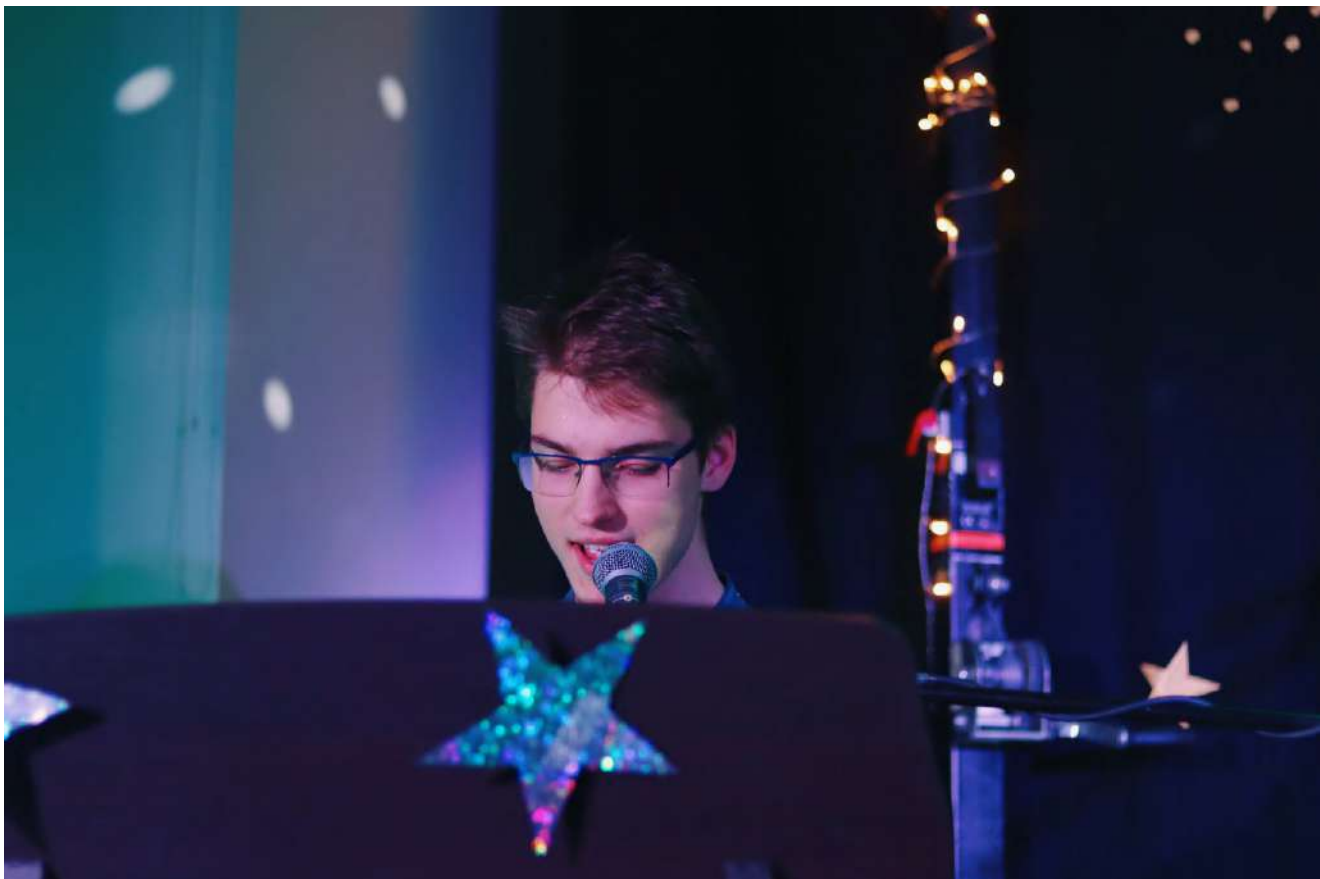
Pimedus on maad võtnud ning ka kõige suuremastki reaalinete sõbrast saab sel tunnil kultuurinautleja. Käes on traditsiooniline Vaikse Muusika Õhtu, mis on seekord maagiliselt kosmoseteemaline. Kui maagiline aga oli sellist õhtut korraldada ja mida kujutab endast debüütband Interstellar Sodi? Piilume koos kulisside taha.

Püüan kinni õpilasesinduse liikme Daniel Petuhhovi, kes jagab lahkelt korraldusliku poole tagamaid: “Kõigepealt tegime ideepuhangu ning õhtu teemaks sai “Kosmos”. Me olime nagu viieaastased ja lõikasime välja palju paberist tähti, kleepisime need kalamehe tamiili külge ning riputasime lakke. Lõpuks on tunda, et kogu stress ja hilisõhtused tunnid koolimajas on end ära tasunud – kaunistusi jätkus ja kõik näeb välja maagiline.”

Uurin Danielilt ja teistelt õpilasesinduse liikmetelt, kas korraldusel kasutati ka sponsorite abi. “Sel aastal oli plaanis lihtsad, kuid efektsed dekoratsioonid, seega sponsoreid ei

olnud eriti vaja. Siiski andis Tartu Uus Teater meile suured padjad, mida kasutame mätastena. Üks õpilasesinduse liige tegi Kangadžungli kliendikaardi ja sestap saime taustakanga odavamalt,” muigab Daniel. Anjaliisa naljatab, et kasutati lapstööjõudu, ning Sebastian lisab, et ÕE (õpilasesinduse) liikmete emad lubasid lahkelt oma jõulutulesid kasutada.

Küsid korraldajate lemmikartistide kohta, tuuakse välja agaralt nende ruumi kasutavad kolm noormeest. Kas tegu on säravate tulevikutähtedega? Et teada saada, väisan korralduslikku tugipunkti – õpilasesinduse ruumi.

Roland ja Albert
kitarridel

Interstell-
laarse Sodi
klahvimees
Karl-
Hendrik

Leian noormehed laua tagant veel viimaseid ettevalmistusi tegemas: võimalikult palju harjutamine viib nende arvates sihile. „Bändi nimi on Interstellar Sodi, mis tähendab tähtedevahelist sodi,” selgitavad Albert, Karl ja Roland. Tähtedevaheline on ka nende muusika, sest kitarril tininat kuulates kukud unistama ning tundub, nagu hõljuksid kusagil kosmoses.

Bändil on küll eelmise aasta Vaikse Muusika Öhtu kogemus, kuid sellest nende keelepaelad vaikivad. „Me ei ole see bänd, mis me olime eelmise aasta, kõik on muutunud.”

Kogemusest olenemata vajavad ka enesekindlad bändimehed esinemiseks julgustust: „Käime siin kõik kordamööda vetsus, kõht ei anna rahu. Enne võtsime värsket linnaõh-

ku, jalutasime veidi.” Silman pörandal kleepuvaid sidrunimahlalärakaid. Albertil meenub: „Sidrun, see on meie salanipp – lugesin, et teeb häälepaeltele head. Minu eri on Kasekese kommid.” Salanipid salanippideks, kuid bändil pole veel suurt fänkonda tekkinud.

„No võiks ikka olla, et tänaval küsitakse, kas sa oled see Interstellar Sodist, ja siis ma vastan, et ei,” muigab Albert ja loodab, et ehk peale tänast esinemist leiavad nad toetajaid. Rolandil meenub, et ka eelmisel aastal oli inimesi, kes nende muusika vastu suurt austust üles näitasid, kuid tundub, et need on aastaga kusagile „ära surnud”. Toetusrahasid pole laekunud, kuid öhtu on veel noor.

Mida tähendab Vaikse Muusika Öhtu Interstellar

Sodile?

„Tegelikult on see ainus koht, mis meid vastu võtab,” vastab Roland naljatades. Albert jätkab: „Eks see on suurepärane võimalus noortele muusikutele, et oma loomingut demonstreerida ja esinemiskogemust saada. Ka meil on omalooming.” Bändi tulevikku ei oska noormehed ette aimata. Kas Interstellar Sodi vallutab maailma? Seda näitavad vaid tähed.

Ja siinkohal ongi paslik võtta sisse koht tundmatuseni üleslöödud auditooriumis tamiili otsas rippuvad tähekesed helkimas, õpilased ja õpetajad üksmeeles kontserdiks valmis. Selleaastane Vaikse Muusika Öhtu läheb orbiidile ning taas on tunne, nagu pere oleks kokku tulnud.

•

Viha, hirm ja valed

“Tsivilisatsiooni ei ole võimalik rajada hirmule, vihkamisele ja julmusele.”

George Orwell

“Valetamise suur ohtlikkus ei seisne mitte selles, et valed on ebatõed ja seega ebareaalsed, vaid selles, et nad muutuvad teiste inimeste meelest reaalseks. Nad pääsevad valetaja käest valla nagu tuulde puistatud seemned, hakkavad võrsuma kõige vähem ootuspärastes paikades, kuni ühel päeval vaatab valetaja tõtt üksildase, kuid siiski elujõulise puuga, mis kasvab viljatu kalju serval.”

Christine Leunens
“Vangistatud taevas”

Kevad 2019. Laupäeva keskpäev. Pauluse bussipeatus. Olen magamata ööst väsinud, kuid siiski päris heas tujus, kuna tunnen tõsisest puudust oma maakodu järele. Täpselt 12.45 näen silmanurgast, kuidas tuttav sinine maakonnabuss on minu ees peatunud, ja kuulen kohe ka bussiuukse avamise kahinat.

Tõstan pilgu telefonilt. Mind tabab tõsine üllatus. Buss on puupüsti täis. Inimesed seisavad ja istuvad tihedalt koos nagu kilud karbis. Bussijuht, keskealine hallikate juuste, prillidega ja vuntsidega tõsise ilmega meesterahvas, ei taha mind algul kui viimast busi sisenejat sisse lasta, hoides hukkamõistvat pilku minu seljakotil. Mingil põhjusel ta siis-

ki kohe ka leebub. Suudan end kuidagi ette ära mahutada. Natuke on küll piinlik, kuna minu juurdetulek teiste olemist just mugavamaks ei tee, aga kergendus kaalub piinlikkustunde omajagu üle. Uksed sulguvad.

Järgmises peatuses on ainult üks vanem naine. Kui uksed olid avanenud, astub naine juhi juurde ja sõnab talle midagi vene keeles. Peatuse nime ütleb ta eesti keeles. Bussijuht on veel trotslikum kui minuga. Korrutab, kuidas buss on puupüsti täis ja lihtsalt pole võimalik teda sisse lasta.

Naine on kangekaelne. Nende kahe sõnavahetus kogub tuure. Vaheldumisi vene ja eesti keeles. Naise jutust saan aru, et peatusesse, kuhu ta minna tahab, viib järgmine buss alles õhtul. Õhkkond bussis muutub pingeliseks. Korraga kaotab bussijuht kannatuse ja hakkab naise suhtes karjuma tõsiselt solvavaid lauseid.

“Kurat võtaks, räägi eesti keeles, noh. Mida sa õiendad, ah?!”

“Millest sa aru ei saa, tibra?! Mida sa õiendad minuga vene keeles, ah!?”

Inimesed, kes seda pealt vaatavad, tarduvad. Naine ei

lahku endiselt bussist. Kuid nägu on tal tunduvalt süngem. Bussijuht muutub üha vihasemaks ja keeldub valjult edasi sõitmast. Reisijate selget rahutust nähes ta siiski rahuneb veidi ja viipab pahuralt naisele, et ta kuhugi seisaks. Ta teeb seda. Sõit jätkub. Ma pole senini oma tardumusest välja tulnud.

Ülejäänud peatustest laseb ta reisijad kergelt vastumeelselt sisse. Kõik kõnelevad selges eesti keeles ja neil pole aimugi toimunust. Ilmselgelt.

Vene keelt kõnelev naine lahkub üsna linna lähedal olevas peatuses. Kui paar peatust hiljem suurem inimmass lahkub, sammuvad paar inimest otse bussijuhi juurde ja küsivad pahaselt, miks tal oli vaja reisijaga niimoodi käituda.

Bussijuht vaid vastab pahuralt: “Kurat, oli siis vene keeles vaja hüppama hakata?”

Kui ma tund aega hiljem oma peatusesse jõuan, tunnen, kuidas alles siis tulen oma tardumusest välja. Jalutades bussijaamast koju, nutan ühe mõnusa peataie. Mul on piinlik. Ja kohutavalt häbi.

Ma ei teinud midagi. Vaid seisin ja vaatasin. Ma lasin sellel toimuda.

Ma ei suuda ettegi kujutada, kuidas see naine end tunda võis.

Olen selle juhtumi peale sageli mõelnud. See oli esimest korda, kus kogesin reaalses

elus pealtnägijana teise inimese alandamist ja solvamist tema emakeele tõttu. Tol päeval, kui see juhtus, mäletan, kuidas mõtlesin pingsalt: kui palju on veel siin Eestis selliseid inimesi nagu see bussijuht? Isikuid, kelle jaoks endast erinevate inimeste peale oma viha valada ja avalikult alandada ei ole probleem.

Viimastel aastatel, eriti eelmise aasta lõpus toimunud sündmused on olnud tõsiselt rahutud. Eelmise aasta 1. november Tartus oli võrdlemisi kummaline päev. Raekoja platsile tulnud naised, mehed ja lapsed nii lähedalt kui kaugelt hoidsid käes suuremaid ja väiksemaid silte ja loosungeid, üks häirivam ja kriiskavam kui teine. Terava kriitika alla sattusid nii riigikogulased, Tartu linnavalitsuse liikmed kui ka noorsootöötajad. Palju kõlas süüdistusi ja väiteid, mis polnud faktidega absoluutselt seotud.

Kuigi tol õhtul möödusid konfliktid rahulikult, ei ole mingit garantiid, et midagi sellist uuesti ei juhtu. Kahjuks.

Maailm on ärevusttekitav koht. Väiksemal või suuremal määral on ta seda alati olnud. Kuid nüüd, kus kõigest mõne kliki või näpuviipega saab jälgida maailma pidevalt reaalsust, ei ole enam piisavalt rahumomente. Maailm on pidevas ja kiires muutumises. Raske on olla teadmatutes ja silmi reaalsuse eest enam sulgeda ei saa. Kuid neid hetki on vaja, sest ka inimaju pole kõikvõimas. Ta vajab puhkust,

und ja aega, et seedida olevikku ja teha ratsionaalseid järeldusi ümbritseva kohta. Seda aega jääb aina vähemaks. Ja info muudkui laineatab läbi ajakurdude, parimal juhul mõjudes lihtsalt väsitavalt, halvimal juhul loob ta pidevat hirmu ning ärevust oleviku ja tuleviku suhtes.

Pidev hirm ei mõju hästi. Ärevuse ja paranoia vahel pole väga väike erinevus. Kui hirm jääb õhku rippuma ja mingit kindlat põhja tal ei ole, ta kasvab. Võib-olla isegi mitte teadlikult. Kuid samm haaval võib näha ohtu seal, kus seda pole. Fantoomi seal, kus eal pole kummitanud. Kui kardame, on igati loomulik end kaitsta. Aga sageli toob see kaasa julmust, kuna elusolenditel on ellujäämisinstinkt tugev. Ka siis, kui oht pole päris reaalne, võime minetada oma inimlikkuse, lõhkuda sildu ja ehitada müüre. Justkui kaitses end ja oma ligimesi, kuid tegelikkuses teeb see tarbetut kahju neile, kes seda kohe kindlasti ei vääri. Ohud, mis tegelikult tähelepanu vajavad, laiendavad oma kasvupiirkonda ja ajavad oma juuri sügavamale.

Lõpuks võime lihtsalt lajutada igauhele. Ehitada müürid tugevamaks. Vaadata üksteist üha suurema põlgikkusega. Kuid... milleks?

Inimlikkus pole iseenesest mõistetav. Mõned teadusuuringud küll viitavad sellele, et empaatia on inimesele pigem loomuline. Kõlab loogiliselt, kuna üksikisiku elusolek ja heaolu väga märkimisväärses osas

sõltub teistest inimestest, nt beebid sõltuvad vanemate kohalolust, haiged arstide olemasolust. Kuid siiski ei ole kõike meile sündides kaasa antud. Empaatiat vajab õppimist nagu matemaatika või võõrkeel. See on oskus ning ilma harjutamiseta see kahvatub. Ja see ei vaja mahukaid eksameid. Selleks ei pea tuupima. Seda on lihtsalt vaja teha. Praktiseerida. Hoida meeles, mis on oluline ja mis on reaalne. Kas kummitus või reaalselt eksisteeriv kaasinimene?

Ideaalses maailmas ei peaks me liigselt muretsema mitte ainult oma sinirohekirju keskkonna ja nelja aastaaja, vaid ka oma kaasinimeste pärast. Igauhel on õigus eksisteerida. Lihtsalt olla see, kes ta on. Loomulikult eeldusel, et isik seejuures mingisugust kahju ei tee. Ja see ei pea olema utopia. Niikaua, kui leidub keegi, kes suudab näha päris ohte fantoomide asemel, astuda vahele ebaõiglusele, saame püsida veel kaua ja muutuda ainult tugevamaks nii inimese kui ka kogukonnana. Suhted üksteisega kujundavad maailma ja keskkonda, kus elame. Võime hoolida, eristada õiglust ja ebaõiglust – see loob oleviku ja tuleviku. Võimaluse arenda. Võimaluse püsida. Niikaua kui vähegi võimalik.

Ma loodan, et nii see bussijuht kui ka protestijad Raekoja platsil leiavad edaspidi rohkem tahet ja jõudu panustada maailma ja erinevate inimeste mõistmisesse ning tundmaõppimisesse •

Intervjuu vilistlase ning k

Maarja Pettai on Poska vilistlane ja noor kunstnik. Hilju loomastik". Uurime lähemalt, mis viis näituse avamise

Millal tekkis huvi maalimise vastu? Kas on mõni põhjus, miks huvi tekkis?

Sarnaselt kõikide *cheesy*'de ja inspireerivate lugudega pean nentima, et kunstiga olen tegeleenud lapsest saati. Väga pikalt pidasin joonistamist

maalimisest huvitavamaks. Mulle meeldib realistlik kuju tamislaad, joonistades saan iga detaili kallal kaua töötada.

Lastekunstikooli lõpuklassis tekkis sügavam huvi maalimise vastu. Põhjus peitus selles, et ma sain esimest korda maalida akrüülvärvidega lõuendile: varem olin kasutanud ainult guaššvärve paberil. See oli nii uus ja põnev – lõuend ei lainetanud ja värvid olid palju mugavamad. Peale huvikooli lõpetamist soetasin

endale oma esimesed lõuendid ja akrüülvärvid ning hakkasin harjutama.

Mis Sind maalimise ja kunsti puhul köidab?

Kunst võimaldab mul olla mina ise, olla uhke oma loodu üle. Kunst on esteetiline, emotsionaalne, mõtlemapanev ja rahustav.

Loomingulisus mängib suurt rolli – ma ei kujuta ette elu, kus peaksin päevad läbi kontoris klahve toksima või laua taga valemeid lahendama. Erinevalt teistest erialadest on kunstis rohkem ruumi avas-tamiseks ja eksperimenteerimiseks. Minu maalid või joonistused on justkui mu enda lapsed, ma valan kogu oma hinge neisse. Kunst on

Sketch vs.
lõpptulemus

paasuke annab suuale poegadele
aga nad on rotid
ja kuljed oleksid 3d (puidust tukid)
otsi see robi raamat ules kys see pilt

Kunstniku Maarja Pettaiga

ti avas ta meie kooli kaminasaalis näituse „(Eba)loomulik eni ning milline võib olla ühe kunstniku mõttemaailm.

põnev, sest oma peas valminud mõtte saab kanda paberile või lõuendile.

Maalimise puhul meeldib mulle see, et suurem osa maalidest valmivad hulga kiiremini kui joonistused, sest värvidega saan katta nii väikseid kui suuri pindu lühema aja jooksul. Värvid mängivad samuti rolli, sest erinevalt mustvalgetest joonistustest saan segada värve ja nendega mängida.

Avasid hiljuti oma näituse „(Eba)loomulik loomastik”. Mis Sind näituse maalide valmistamisel inspireeris?

Näitusel eksponeerin Laste-kunstikooli lõputööd ja kolme tööd, mis valmisid 11. klassis uurimis-praktilise tööna, mis kandis pealkirja „Kolme veristlik-sürrealistliku teose valmimine animalistika teemal“. Tänu neile neljale tööle tuligi mõte korraldada esimene isikunäitus. Enda näituse valmistamine oligi minu inspiratsiooniallikas, sest see on üks mu tähtsamatest saavutustest. Ma tahtsin midagi teistsugust luua. Töödel kujutan loomi, sest inimeste maalimine pole mulle tükk aega huvi pakkunud. Inimesed on kuidagi igavad ja ükslused, loomad vastupidiselt nii teistsugused ja paeluvad. Ideed tööde jaoks tekkisid tegelikult täiesti juhuslikult. Ma ei otsinud kuskilt mõtteid ega inspiratsiooni. Mida rohkem hakkasin näitusega tegelema, seda rohkem suvalisi ideid

tekkis. Päris mitu tööd said teoks, sest istudes laua taga või kõndides poodi, tekkis mõte, et mis oleks, kui näiteks kana muneks ning kukuks selle käigus selili või oleks ilves, kelle tumedad laigud oleksid erkpunased. Kohe, kui tekkis taoline mõte, haarasin pliiatsi ja paberi või telefoni ning joonistasin ja kirjutasin kõik üles.

Kas kunstniku eriala tasub ennast ära?

Ma olen väga rahul, et valisin kunstilise eriala õppimise. See on kõige õigem otsus, sest võimaldab mul olla mina ise ja õppida seda, millest ma päriselt huvitatud olen. Peale kooli tekib raske olukord – kas riskida ja töötada kunstnikuna või mitte? Elus on keeruline läbi lüüa kõigest kunstnikuna. Vähestel on võimalik saavutada piisavat edu, et ennast oma loominguga ära elatada. Selleks peab olema väga andekas ja suure tahtejõuga. Ja natuke õnne peab ka olema. Sel juhul on kõik võimalik.

Kas Sinu tulevikuplaanid on seotud maalimise ja kunstiga?

Kui jah, siis kuidas?

Peale gümnaasiumit olin väga pikalt segaduses, mida edasi õppida. Otsustasin kandideerida Kõrgema Kunstikooli Pallase maaliosakonda. See oli ainus kool ja eriala, kuhu ma kandideerisin. Praegu soovin nautida Pallases käimist ning saada maaliosakonna baka-

laureusekraad. Võib-olla ka magistrikraadiga, kes teab. Pikemas perspektiivis panustan tätoveerimisele. Töövarjupäeval käisin Soulmarki tätoveerimisstuudios, sealt tekkis huvi ise tätoveerimist ise proovida. Mooni Treier oli see, kes arvas, et mul on piisavalt potentsiaali ja tahet tätoveerimiseks. Olen tema käe all õppinud juba pool aastat.

Mida soovitaksid noortele, kes tahavad samuti alustada või tegeleda maalimisega?

Alustaval kunstnikul soovitan selgeks teha põhitõed, nt valguse ja varju, värviteooria, anatoomia jne. Kui Sul on piisavalt teadmisi, siis ära karda eksida. Lase käia, pane hullu ja naudi kunsti tegemist!

Kuidas kindlustad selle, et areng ja õppimine on pidev?

Mul on üks lihtne nõuanne – harjuta, harjuta ja veelkord harjuta! Areng toimub tegutsedes, mitte niisama istudes. Järjepidevus on ülioluline. Ma üritan kogu aeg midagi joonistada, seega kannan oma *sketchbook*'i absoluutselt igal pool endaga kaasas. Kui tekib igavus või pähe turgatab suvaline mõte, hakkam joonistama. Tähtis on pidada meeles, et visand ei pea olema hea, peasi, et see oleks olemas.

Kas Sul on kunagi olnud motivatsioonipuudus? Kui jah, siis kuidas sellest jagu said?

Ikka. Motivatsioonipuudust saab nimetada ka *art block*'iks. Motivatsioonipuudus võib mind tabada täiesti ootamatutel hetkedel, isegi kui parasjagu maalin või joonistan. *Art block* mõjutab mind iga kord erinevalt, see kestab mõnikord mõne tunni, mõnikord mitu kuud.

Aeg tõepoolest parandab kõik „haavad“, seega on tähtis veidikeseks eemale astuda. Ma ei saa ennast sundida, kui ma midagi teha ei taha. Kunstist eemal olles jälgin teisi. Teiste kor-daminekud või eriti ägedad tööd on suurimad inspiratsiooniallikad. Kui tekib pisi-kenegi tahe midagi uut teha, on selge, et motivatsioonipuudus on kadunud. •

Lisaks maalimisele tegeleb Maarja ka tätoveerimisega.

Pilt erakogust

Jaan Poska Gümnaasiumi Ball

"Koidik"

pühendusega Tartu rahu 100. aastapäevale

31. jaanuar 2020 kell 19.00

Jaan Poska Gümnaasiumis (Vanemuise 35)

Õpetaja Valdre hariv Itaalia reis

Teise perioodi esimese nädala veetis meie kooli eesti keele ja kirjanduse õpetaja Katriin Valdre Itaalias Bolognas, kus toimus organisatsiooni Erasmus+ raames õppeprogramm emotsionaalse intelligentsuse kohta. Enne koolituse algust avastas õpetaja mõned päevad Veneetsia linna, kus ta külastas Veneetsia kunstibiennaali ning tutvus kaasaegse kunstiga. Samuti said osalejad programmi raames võimaluse külastada ka renessansiaja kultuuripealinna Firenzet.

Informatsiooni kursuse kohta sai õpetaja Valdre koolist, kus õpetajatel soovitatakse osa võtta erinevatest välismaistest õppeprogrammidest.

Emotsionaalse intelligentsuse teema hakkas õpetajat huvitama professionaalse õpikogukonna raames, mis on koosõppimine, kus õpetajad koos end arendavad. Katriin Valdre rühma teema oli inimlikkus, mis äratas temas huvi emotsionaalse intelligentsuse vastu, mille kohta ta eriti palju enne ei teadnud. Samuti on oluline õpetajal olla teemast teadlik, et mõista paremini õpilaste tundeid ja neid vajadusel aidata.

Emotsionaalne intelligentsus on võime enda ja teiste

inimeste tundeid mõista ning oma tundeid juhtida ja väljendada. See koosneb viiest olulisest komponendist:

eneseteadlikkus, tujude kontrollimine, enesemotivatsioon, empaatia ning suhetega toime tulemine. Emotsionaalselt intelligentne inimene suhtleb hästi, on vaimselt terve ja enesekindel.

Kursus ise oli väga intensiivne. Esimesel päeval toimus linnatuur, kus tutvustati osalistele Bologna salajasi kohti. Esmaspäevast reedeni toimus aga õppetöö. Kursuse raames pidid osalejad palju ise rääkima ja arutlema erinevate temade üle. Kogu õppetöö toimus inglise keeles ning teooriat oli pigem vähe, mida õpetaja Valdre oleks isegi rohkem soovinud. Kursusel osalejad olid pärit mitmetest erinevatest riikidest, näiteks Soomest, Rumeeniast, Ungarist, Norrast ja Leedust. Õpetaja Valdre meelet oli väga huvitav tutvuda teiste riikide haridussüsteemidega ning kuulata teiste õpetajate muresid ja rõõme.

Samal ajal, kui õpetaja Itaalias seikles, tegid 12. klassid ettevalmistusi eesti keele riigieksamiks. Õpetaja Valdre oli andnud ülesande tutvuda erinevate artiklitega, et leida

häid näiteid eksamikirjandi

Kursusel osalejad olid pärit mitmetest erinevatest riikidest, näiteks Soomest, Rumeeniast, Ungarist, Norrast ja Leedust
Pilt erakogust

tarbeks, ning analüüsi oma eelnevaid kirjandeid, et leida tüüpigu. 11.b klassi uurimistöõde aluste tundi asendas õpetaja Mari Roostik, kes rääkis õpilastele plagiaadist. •

Veneetsia kitsad tänavad.

Pilt erakogust

Tartu rahu 100 sündmused

3.01.2020 möödub 100 aastat relvarahu algusest, on Vabadussõjas võidelnute mälestuspäev.

Kell 10.30 helisevad kirikute kellad ja süüdatakse mälestusküünlad üle riigi

Kell 18 kontsert- jumalateenistus Nõmme rahu kirikus

29.01.2020

Kell 12 algab lumest rahuskulptuuride ehitamine Tartu Raekoja platsil

Rahvusarhiivi Noora majas (Nooruse 3, Tartu):

kell 9 - 17 Tartu rahulepingu originaali väljapanek;

kell 13 kõnekoosolek, loenguga esineb Ago Pajur;

kell 14 rahvusarhiivi toimetiste uue väljaande esitlus.

Jaan Poska Gümnaasiumi (JPG) Tartu rahu toas (Vanemuise 35, Tartu):

kell 16 näituse „Tartu rahu sünd” avamine. Näitusel on välja pandud rahulepingu mustandeksemplarid ja laud, mille taga toimusid rahuläbirääkimised;

kell 16.15 postmargi „Tartu rahu 100” ja margiraamatu „Eesti riigipead 1918-2018” esitlus.

30.01.2020

Kell 12 näituse „Kaks Tartu rahulepingut” avamine Eesti Rahva Muuseumis (ERM)

Kell 14 õpilaste üleriikliku Tartu rahu mälumängu lõppturniir JPGs

Kell 16 Vabadusristi raamatu esitlus JPG Tartu rahu toas

31.01.2020

Kell 10 ülelinnaline gümnaasiumiõpilaste kõnekoosolek

Tartu Rahu platsil(Vanemuine 33, Tartu)

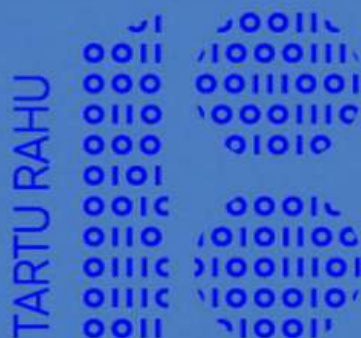
Kell 11, 13 ja 15 tunnine jalutuskäik giidiga Tartu rahuga seotud paikades.

Algus Tartu Linnamuuseumi (Narva mnt 23), lõpp JPGs. Piletiga

Kell 11 rahvusvaheline küberõiguse konverents ERMis. Kutsega

Kell 18 Tartu rahu näituse avamine ja Anu Raua uue

vaiba „Tartu rahu” esitlemine Tartu Linnamuuseumis

tartu.ee/tarturahu100

[#tarturahu100](https://twitter.com/tarturahu100)

1.02.2020

Kell 10 kaheeurose käibemündi „Tartu rahu 100“ esitlus ERMis
Kell 10.30 Tartu rahu välispoliitika konverents ERMis . Kutsetega
Kell 11, 13 ja 15 tunnine jalutuskäik giidiga Tartu rahuga seotud paikades. Algus Tartu Linnamuuseumi (Narva mnt 23), lõpp JPG. Piletiga
Kell 18 lumest rahuskulptuuride avamine Tartu Raekoja platsil
Kell 19 EV100 lõpetamise pidu ERMis. Kutsetega
Kell 21.30 ETV erisaade
Kell 24 Tartu rahu sünnihetke tähistamine Tartu Raekoja platsil
Tartu Linnamuuseumis on muuseumi lahtiolekuaegadel avatud Tartu rahu näitus, näitus on avatud 1. - 16.02. Piletiga

2.02.2020 - 100 aastat Tartu rahulepingu allakirjutamisest

Kell 0.45 „Täpselt 100 aastat lepingu allkirjastamisest“
Tartu Raekoja platsil
Pärgade asetamine **kell 8.30** Pauluse kalmistul vabadussõja memoriaalile
Kell 9 Raadi kalmistul Lõuna-Eesti vabastajate mälestussambale
Kell 9.15 Julius Kuperjanovi hauale.
Kell 10 mälestustseremoonia Kalevipoja monumendi juures
Kell 11 Tartu rahu tänujumalateenistus Tartu Jaani kirikus
Kell 12.30 Tartu rahu miiting Tartu Rahu platsil.
Järgnevalt on võimalik külastada JPG Tartu rahu tuba
Kell 14 Vabadussõja uue koguteose esitlus
Tartu Linnamuuseumis
Kell 16 Tartu rahu 100. aastapäeva pidulik kontsertaktus
Vanemuise kontserdimajas. Kutsetega

Tartu rahu 100. aastapäeva korraldajad: EV100, Välisministeerium, Kaitseministeerium, Tartu Linnavalitsus, Jaan Poska Gümnaasium, Tartu Linnamuuseum, Eesti Rahva Muuseum, Rahvusrhiiv, Kaitsevägi, Kaitseleit, Eesti Sõjamuuseum, Eesti Meestelaulu Selts, Põllumeeste Kogu, eesti Pank, Eesti Post, Eesti Kirikute Nõukogu, Vanemuise Kontserdimaja

Õpetaja Reinvelt Portugali avastam

Meie keemiaõpetaja Einike Reinvelt käis sügisel end välismaal harimas. Tegin temaga intervjuu, et välja selgitada, mida see koolitus endast täpsemalt kujutas.

Kus Te käisite?

See oli minu kolmas Erasmus+ kursus, sellel korral käisin ma Portugali pealinnas Lissabonis. See oli väga huvitav kogemus. Sain minna sügisesele Eestimaalt suvisesse Lissaboni, kärarikkale lõunamaale, kus on temperamentsemad inimesed.

Mis oli koolituse nimi ja sisu?

Koolitus oli pealkirjaga „Digitaalne jutuveestmine“ („Digital Storytelling“). Õppisime koostama videojutustusi. Ma ei teadnud digitaalsest jutuveestmisest õigupoolest eriti midagi ja kui ma seda koolitust kaalusin, siis hakkasin guugeldama, et mida see endast kujutab. Ma läksin sinna üsna avatud meelega. Suur pluss oli koolituse juures see, et seal oli vähe inimesi, minuga kokku kaheksa. Koolitaja jõudis seetõttu hästi igäheni.

Kas kool saatis Teid sinna või otsiste ise? Kust saite info programmi kohta?

Erasmus+ on koolituste programm, milles meie kool on osalenud nüüdseks kolm aastat. On palutud, et igäüks vaataks endale mingi koolituse, mis võiks olla kooli- ja õpetajatöös kasutoov. Ma kammisin erinevate koolituste tutvustusi korralikult läbi, sest on ju raske valida ainult ühte. Kes võtabki julguse koolitustootluse esitamiseks, peab koolitusele minema üksinda, sõpra kaasa ei tohi võtta.

Mina olen vaatanud kursuseid selle järgi, mis sobib minu teemaatikaga kokku, samuti on oluline, et kursus on saksakeelne.

Erasmus+ korraldusliku poolega tegeleb õpetaja Loigu. Tema on see, kes kirjutab koos õpetaja Sigusega Poska projekte ja suhtleb koolitajatega. Näiteks tegeleb ta lennukipiletite, majutuse, aruannete, tunnistuste, tagasisidestamise ja kõige muu vajalikuga.

as

Õpetaja Reinvelt koos sakslannadega Almadas Cristo Rei kuju juures.

Õpetaja Reinvelt suveniire otsimas

Millised on mõned huvitavamad tähelepanekud koolitusega seoses?

Mõned päevad enne äralendu sain teada, et isikliku loo jaoks peame kaasa võtma pilte enda jaoks olulistest ja tähtsatest kohtadest. Ja siis ma mõtlesin, et on esmaspäev ja ma saan teate, et võta kaasa 10–15 fotot, et mida ma nüüd võtan... Mis need tähtsad kohad on? Ma ei hakka siit Tartust enam kaugemale sõitma ja enda jaoks olulisi kohti välja valima. Ja siis ma mõtlesin, et hea küll, et teen selle loo oma kooliskäimisest. Terve minu koolielu on kulgenud Tartus ja suurem osa tööelust ka. Ma olen kogu aeg olnud mingite koolidega seotud, ma teen siis sellest.

Kui koolitusele jõudsin, oli võõras tunne. Inimesed tulevad kokku ja sa ei tunne neid, ja siis pead kõikidega järsku tuttavaks saama. Mulle meeldis väga, kuidas meid omavahel tutvuma pandi. Kokku oli seitse sakslannat ja mina üksinda Eestist. Näiteks neli õpetajat tulid samast koolist. Õeldi, et need, kes on ühest koolist, omavahel ei tutvu, ja pandi meid paaridesse. Pidime uurima viie minuti jooksul

vastastikku üksteise käest, et kes sa oled, mis on hobid ja millega sa tegeled jne. Ja siis selle, mida kaaslane rääkis, pidime jutustama teistele edasi. Ühises tutvumisringis küsiti hobide kohta, mõned rääkisid ainult tööst, teised lemmikloomadest. Mind pole kunagi pandud nii rühmakaaslastega tutvuma.

Kursus käis sellises rahulikus lõunamaa rütmis: hommikul kooli, siis siesta ja siis pärastlõunal jälle kooli ja siis õhtule. Meil siin on normaalne, et eestlane on alati kohal korralkult õigel ajal. Aga osa rahvast, sakslased, kes peaksid ka olema väga punktuaalsed, jäid pidevalt hiljaks, sest nad tulid kuskilt kaugemalt, see oli nii tüütu. Vahel mõtlesime küll, et kas neil kella ei ole, et nad varem hakkaks tulema.

Kuidas leidsite asendaja Poska tundidesse?

Asendaja leidmisega oli nii, et ma isegi ei tea, miks ma kohe ei mõelnud tema [Anna Kratt] kutsumise võimaluse peale. Ta õpib parajasti Tartu Ülikoolis bioloogia- ja keemiaõpetajaks. Olime tema isaga ülikoolis kursusekaaslased. Paaril suvel oleme koos matkal käinud. Eelmisel õppeaastal oli Anna ka õpetaja Mällo juures praktilal. Umbes augustikuus tekkis selline mõte, et pakuks talle, et kas ta tahab. Ma ei hakanudki kellegi teise käest uurima. Talle oli see võimalus ka hea oma keemiaõpetaja praktika ära tegemiseks. •

Natali eneseareng Itaalias

Natali Marie Ernits

See tundus täieliku hullumeelsusena, kui otsustasin koos oma klassiõe Marioniga minna novembris kümneks päevaks Erasmus+ projektile. Keskmise õpilasena mõtlesin, et kas see on seda väärt, et riskin oma hinnetega ja lähen Itaaliasse migratsioonist koomikseid joonistama. Vaadates nüüd oma kõhklustele tagasi, tean, et teeksin seda iga kell uuesti.

Esiialgu ei osanud ma eriti midagi oodata ning peamine mure oli see, kas ma ikka oma inglise keele oskusega hakkama saan. Itaaliasse kohale jõudes võtsid meid vastu naeratavad näod ja soe toit ning kõhklus oma keeleoskuse pärast asendus tundega "Oh, ma oskan päris hästi inglise keelt". Nimelt ei pidanud keegi grammatikas eriti järge ja viimasel hädas sai suheldud ka kehakeeles.

Kuna projektis olid inimesed viiest erinevast riigist, siis oli tegemist kultuuride kompotiga, kus saime uhkusega tutvustada teistele, milline on Eesti ja kes on eestlased. Näiteks maalis meie grupp hosteli seinale Mandri-Eesti kaardi koos Eesti lippu hoidva Kalevipojaga. Enda kultuuriõhtul pakkusime söögiks verivorsti, mulgikapsast ning kama, lisaks näitasime videoid laulu- ja tantsupeost ning muidugi ka sellest, kuidas saunas vihtlema peab. Pärast kultuuriõhtut ütles mitu inimest, et tulevad kindlasti Eestisse.

Peamiselt veetsimegi oma päevad joonistades ja ümbrust avastades. Kohalike suureks ehmatuses otsustasime eestlastega ka ujuma minna. Nende jaoks oli suplus 18-kraadises vees talisuplus ning

"Näiteks maalis meie grupp hosteli seinale Mandri-Eesti kaardi koos Eesti lippu hoidva Kalevipojaga."

meid filmisid ka täiesti suvalised möödakäijad.

Projekti lõpuks olime kõik midagi juurde saanud. Mina olin iseseisvamaks muutunud, itaallased said märgatavalt osavamaks oma inglise keele oskuses ja peamine on see, et me kõik saime endale sõbrad, kellest mõned jäävad ilmselt terveks eluks. Jõuludeks saatsime üksteisele jõulukaarte ning juba jaanuaris tuleb mulle üks kreeklane külalla.

See on kogemus, mida ei vahe- taks mitte millegi vastu. •

Funktsionaalne lugemine

Kõigil on tulnud ette hetki, kus näiteks kohustusliku kirjanduse, artikli või dokumendi lugemine lihtsalt ei edene. Silmad vaid kammivad ühte lõiku ilma tegelikult taipamata, mis teksti mõte on. Siin tulebki appi funktsionaalne lugemine.

Mis on funktsionaalne lugemine ja kus seda rakendatakse?

Funktsionaalne lugemine on suutlikkus mõista ja kasutada kirjalikke tekste. See on osa funktsionaalsest keelepädevusest, millel rajaneb meie info töötlusoskus. Sellel põhineb võime levitada uusi ideid, õpida ja ennast arendada. Funktsionaalset lugemist saab ning kohati isegi tuleb rakendada pea kõikide kirjalike tekstide lugemisel, näiteks eesti keele eksamil, uurimistöö kirjutamisel, kohustusliku kirjanduse lugemisel ja dokumentide läbitöötamisel.

Kuidas teadlikult lugeda? Kuigi teadlik lugemine võib olla väga individuaalne, on hea eeskujuks võtta mõned kindlad nõuanded. Need järgmised lugemist hõlbustavad soovitusel on välja pakkunud Saaremaa Ühisgümnaasium.

1. Lugemine peab olema mõtestatud.
2. Pikalt lugemine pole soovitatav. Pause on hea teha iga 20 minuti tagant.
3. Seosta ja võrdle loetut oma varasemate teadmistega.
4. Loe fraase või lauseid, mitte üksikuid sõnu.
5. Tutvu enne lugemist tekstiga.

6. Esita endale enne lugema asumist teemakohaseid küsimusi.

7. Lugesdes pea meeles eelnevalt esitatud küsimusi ja proovi neile lugemise käigus vastused leida.

8. Korda ja analüüsi pärast lugemist teksti. Ebaselged kohad vaata üle.

9. Arutle loetu üle oma sõbra, klassikaaslase või õpetajaga.

Kuidas loeb üks õpetaja? Bioloogiapedagoogi Lauri Mällo lugemisharjumustest:

Õpetaja Lauri Mällo valib oma lugemise sõltuvalt oma ajast ja meeleolust. Ebamugavate artiklite lugemiseks valib pedagoog ikkagi aja, mil saab puhanud olekus teksti süveneda. Ilukirjanduse puhul naudib Mällo aga n-ö mitmetahulisi tekste, mida saab erinevalt tõlgendada.

Juba mõnda aega on õpetaja võtnud osa JPG õpilaste kirjandustundidest, mille jaoks on ta isegi kohustuslikku kirjandust läbi töötanud. Sel puhul üritab ta jälgida kõiki võimalikke seoseid, mis tekivad selle teksti ning juba varasemalt loetud kirjanduse ja tuttavate faktide vahel. Selline seoste loomine aitab Mällo jaoks teksti paremini analüüsida.

Artiklite lugemisel kasutab pedagoog märkimist/allajoonimist, mis hõlbustavad teksti süvenemist. Ilukirjanduse puhul aga värvilisi kleebiseid, millega tähtsamaid sündmusi ja tegelasi tähistada. Mällo tõdeb: “Kui oled artikli läbi lugenud ilma ühtegi märget tegemata või kui oled lugenud

teosest 20 lehekülge, ilma et oleks pannud ühtegi kleebist, siis võid olla kindel, et ei ole piisavalt süvenenud ja pead minema tekstis tagasi kohani, kuhu tegid viimase märke. Selline lähenemine aitab süveneda.”

Õpetaja Mällo soovitab

1. Lugege palju! Valige lugemiseks sobilikud tekstid vastavalt meeleolule ja vajadusele. Minul on korraka pooleli kolm kuni kuus raamatut – see võimaldab tuju järgi lugeda.
2. Kohustuslikke “mitte huvitavaid” teoseid lugege puhanud peaga.
3. Jagage tekst osadeks.
4. Tehke rohkelt märkmeid, need aitavad järge pidada.
5. Looge seoseid.
6. Ilukirjanduse lugemisel proovige näha teksti sisse, ärge lugege ainult sõnu ja lauseid. Autorid on näinud (enamasti ;)) vaeva, et teha tekst huvitavaks ja mõtlemist vajavaks.

Inglise filosoof Francis Bacon on öelnud, et lugemine teeb inimese täisväärtuslikuks, arvamustevahetuses kärmeks ja kirjutamises täpseks. Loodevastasti kulgeb tänu nendele nõuannetele teoste ning tekstide lugemine ja kirjandite kirjutamine palju ladusamalt kui enne. Kohustuslik kirjandus ootab – head lugemist!

•

Intervjuu vilistlase ja näitle

Mille eest jagatakse Volde- mar Panso nimelist pree- miat? Mida see endast kujutab?

Preemia antakse lavakooli õpilasele, kes on õppejõududele silma jäänud ja nende meelest tubli. Selle preemia pälvimine ei olnud kindlasti mu eesmärk, aga muidugi oli seda väga tore saada. Mul on hästi toredad kursakaaslased ja nad oleks võinud selle preemia samamoodi pälvida.

Kas oskate öelda, kust tuli Teie näitlemise pisik?

Esimene koht, kus ma teatri ja näitlemisega kokku puutusin, oli Vanemuise korraldatud Kollase Kassi suvekool, olin osaledes 12 aastat vana. Huvi lavakunsti vastu algas pigem gümnaasiumis. Minu arust oli lahe idee minna lavakooli, kuid ma ei võtnud seda kui plaani, et ma Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia lavakunstikooli lähengi, aga ma ikkagi läksin katsetele ja sain sisse.

Kas panustasite juba güm- naasiumis, et saada näit- lejaks?

Jah, käisin näiteringis ja etluskonkurssidel. Mari Roostik suunas mind palju sellel teekonnal. Ma ei mäleta, kas tahtsin ise kuhugi minna või innustas tema mind. Ta andis alati teada, kui olid tulemas

Eesti Draamateatris kuulutati 2019. aasta lõpus, 30. novembril pärast etenduse „Päikese lapsed” lõppu välja Voldemar Panso nimelise preemia laureaat, kelleks oli seekord meie kooli vilistlane Maarja Johanna Mägi. Sain temaga kokku 8. jaanuaril muhedas Säde kohviteegis, et vestelda tema elust ja karjäärist.

etluskonkursid, ja aitas mul leida tekste nende tarvis. Ma lugesin neid talle ette ja ta kuulas ning andis nõu. Ka enne lavakooli katseid lugesin oma tekste just talle ette. Ta julgustas – see oli hästi positiivne –, ma olen talle selle eest väga tänulik.

Mis Teile näitlemise juures meeldib?

Mulle meeldib, kui saan mingi rolli, siis pean õppima seda tegelast armastama ja temast aru saama. See teeb inimese paremaks. Isegi kui tegelane teeb arusaamatuid ja lausa halbu tegusid, siis ikkagi peab näitleja sellest aru saama ja tegelasse sisse elama. On olnud rolle, kus loen alguses näidendit ja ei saa tegelase mõttekäigust aru, kuid prooviperioodil õpin tundma tegelase valukohti ja loogikat. Selle abil saab maailmast paremini aru ja õpin olema empaatilisem.

Millised on olnud Teie jaoks vaimsed raskused lavakunstikooli teekonnal?

Hästi intensiivne töö, onoleb perioodist, aga on olnud kuid, kui lähen kell 9.00 hommikul kooli ja lõpetan peaaegu 22.30, kui kool suletakse. Vahepeal oleme ka lõpetanud pärast keskööd. Gümnaasiumis arvasin, et olen aktiivne, kuid lavakooliga võrreldes sain aru,

kui palju vaba aega mul oli. Kõige suurem väljakutse ongi see töökoormus, mille all pole võimalik kõike ära teha, kuna kõik õppejõud tahavad, et sa nende ülesanded ära teeksid. Palju koormust ei ole alati halb: see annab tugeva tööeetika. Lavakoolis õppisin ka kriitiliselt mõtlema.

Kas on olnud ka füüsilisi raskusi?

Tervist tuleb ikka hoida, sest ühe inimese haigestumine mõjutab ka paljusid teisi. Meil on kursusel küll etendusi ära jäänud, sest keegi on haige. Mul ei ole tekkinud haigusi, mis on hea, aga tavalised külmetused on vahepeal ikka. Raske on, kui enne etendust hääl ära läheb. Olen pidanud ka palavikuga laval olema.

Kes või mis on Teile olnud toeks sellel teekonnal?

Kõige rohkem just kursusekaaslased, kui näen neid laval midagi hästi tegemas, siis see innustab ja motiveerib. Samuti innustab laval see, kui lavapartner sind toetab. Õppejõud ka kindlasti. See ongi lavakooli juures hea – võimalus kohtuda nii paljude huvitavate ja toetavate inimestega. Mu pere toetas ka, kui läksin kohe peale keskkooli lavakooli. Nad toetasid mind ka finantsiliselt, sest lavakooli kõrvalt ei jõua tööl käia.

Maarja Johanna Mäega

Maarja Johanna Mägi
lavastuses „Päikese
lapsed”
Foto: Laura Pählapuu

Te käite lavakoolis Tallinnas. Kas olete midagi igatsenud ka Tartu juures?

Tallinlased peavad Tartut aeglase eluviisiga rahulikuks väikelinnaks. Peale Tallinnas viibimist tajun seda ka ise rohkem. Igatsesingi seda väiksust, rahulikkust ja kodutunnet, mis Tartus on. Muidugi meeldib ka Tallinnas, mul pole selle vastu midagi. Seal on nii palju võimalusi minna õhtuti teatrisse või üldse rohkem tegevusi. Eesti mõttes toimuvad põhilised sündmused ikkagi Tallinnas.

Mis lavateoseid olete näinud, mis on Teid mõjutanud või suunanud näitlejateel?

Ei saagi välja tuua kindlaid teoseid, mis mind just suunasid, aga mind puudutas sügavalt Vanemuise lavastus „Härrasmees”. See on kindlasti üks lavatükke, mis on mind palju inspireerinud. Seal mängis Robert Annus, kelle näitlejatöö mulle väga meeldis. Ta abikaasa Maria Annus oli lavastaja.

Kas Teil on lemmilavastusi, milles olete mänginud?

Väga raske on lemmikut välja tuua: kõik lavastused on väga kallid, eriti need, mis parasjagu käsil. Üks, mida oskan küll välja tuua, on Renate Keerdi lavastatud tükki „Valgete vete sina”, see oli hästi kujundlik ja teistmoodi prooviprotsessiga kui tavaliselt: me improviseerisime. Momendil valmistume Vanemuises etendama

lavastust „Laul õnnest”, mida lavastab mu kursaõde Elise Metsanurk. Meil on Oskar Lutsu tekst, mida oleme muutnud ja improvisatsiooni käigus täiendanud. Meiega on ka kaks Vanemuise näitlejat, kes annavad palju juurde ja teistsuguse vaatenurga, kuna tavaliselt olen harjunud kursakaaslastega etendusi tegema.

Mis kirjandusteoseid olete lugenud, mis on Teid mõjutanud või inspireerinud?

Kindlasti „Tõe ja õiguse” esimene osa. Tänu filmile on see raamat jälle hästi populaarne, mis on tore. Veel üks teos on „Elu alles ees”, mille autor on Romain Gary. See räägib ühe orvu eluloost, kes elab Pariisi agulis, aga pärit on Alžeerias. See raamat mõjutas mind hästi palju. Lugesin seda gümnaasiumi ajal ja tunnen, et peaksin seda taas lugema. Ka Dostojevski „Idioot” mõjutas: see raamat on hinge jäänud. Väiksena armastasin Silvia Rannamaa teoseid „Kadri” ja „Kasuema”. Meil oli just kirjandussemester Jan Kausiga ja tal oli pikk

lugemissoovituste nimekiri. Seal oli Mika Waltari „Turms, surematu”, mis on üks mu viimase aja lemmikuid. Selle tegevus toimub Vana-Kreekas ehk teosel on täiesti teine kontekst kui see, kus meie elame, aga ikkagi oli võimalik samastuda.

Mida soovitaksite gümnaasiumiealisele endale?

Teha suure pühendumisega seda, mis endale meeldib. Kõikides ainetes ei peagi olema tugev. Pigem tegutseda valdkondadega, mis toovad rõõmu ja põletavad positiivselt – nende suunas tegutseda. Proovida palju hulljulgeid asju.

Kas Teil on tulevikuks plaane?

Elu läheb nii, nagu minema peab – olen väga avatud kogemustele ja võimalustele. Kindlasti tahan sellel erialal jätkata. Tänapäeval on nii palju võimalusi proovida, sellist kindlat viie aasta plaani küll ei ole. Ootusärevust tekitab koolirutiinist väljumine ja „päriselu” algus. •

Tere tulemast Surnud Mehe majja.

Kujuta ette ühte detsembrikuuõhtut. Miskipärast ei suuda sa kujuteldava lume ja pakase eest tuppa sooja jääda, sest aastavahetuse-eelne kibe ootusärevus ronib halastamatult hõlma alla. Seetõttu tunnedki vastupandamatut tungi astuda veel öö eel välja tuisu kätte ja nimme mantlihõlmad lahti jätta, et kogeda veel ja veel seda vastikut nukra üksinduse ja joovastava vabaduse segu. Juba teist aastavahetust järjest jalutad aeglaselt läbi Tartu kesklinna, mööda käratsevatest inimkarjadest, kes kõik mingil kummalisel kombel on leidnud turvalise sopi, turvalised kaashinged, kelle hulka kuuluda.

Sind tabab mingi malbe kibedusepuhang, kui sa trepist üles Inglisillale jalutad ning hooletu pilgu Lossi tänavat mööda ülespoole teisele sillale

31. detsembril 2019 esietendus Tartu Ülikooli Ajaloomuuseumis juba teist aastat Labürintteatriühenduse G9 ja Tartu Uue Teatri koostööl Karl Ristikivi teose “Hingede öö” ainetel loodud rännaklavastus. Etendus viib korruga ühe vaataja läbi terve maja ning pakub individuaalset elamust õhtu jooksul 40 inimesele. Pea 10 aastat sahtlis seisnud mõte nägi esimest korda päevavalgust 2018. aastal, mil pealavastaja Maret Tamme pakkus idee välja LTÜ G9-le. Maret luges Ristikivi romaani esimest korda keskkoolis kohustusliku kirjandusena, kuid ei mäleta täpselt, millal mõte teose lavastamise kohta

Teadmine, et seda lavastust tuleks luua just osalusteatri vormis, oli aga algusest peale olemas. Mareti sõnul tundub talle, et seda raamatut ei ole võimalik lavastada kuidagi teisiti. Teised samal teosel põhinevad klassika-

heidad. Oled sa siis rohkem in-
gel kui mõni teine? Oled sa
vähem patune? Järsku tun-
ned, nagu ei oleks sa oma
endasematvas üksinduses
enam päris üksi, kellegi
silmad hindavad ja hingavad
sind kaugusest.

“Teile on kiri.”

Tundmatu tütarlaps ulatab
sulle ümbriku, millel kumma-
lisel kombel on tõesti sinu
nimi. Oled küll veidi imestu-
nud, kuid miskipärast ei mur-
ra sa selle üle pikalt pead.
Kust sa tead, et sa seda üle-
üldse unes ei näe? Ja niikuinii
on praegusel hetkel ükskõik
milline alternatiivtulevik
parem kui see, mida sa

arvasid oma saatuseks olevat
– seista iga aastaga järjest
raskemaks muutuva
kaheteistkümne kellalöögi ajal
ainsana keset vaikivat Toome.

Lähed tundmatuga kaasa,
isegi kui tead, et iga teine
suund oleks parem. Oled val-
mis ohverdama oma hingera-
hutuse, lootes, et tema on veel
rohkem eksinud kui sina.
Süütad kirikuvaremete poole
jalutades sigareti ning
külmast õhust tulenev hinge-
aur seguneb kuidagi väga
maitsekalt sigaretisuitsuga.

Tagauks. Hämar ja kuidagi
kohatu. Siiski leiad mati alt
nagu poolkogemata võtme ja
avad ukse. Valgusruut paistab
täna kuidagi eriti eredalt
vastu ning hetke pärast oled
unustanud, et uks kunagi üld-
se kinni oli olnud. Võtad jul-
guse kokku ja astud Surnud
Mehe majja.

lise teatri vormis etendused, mida lavastaja
varem näinud oli, tundusid vaatajat liiga
passiivseks jätvad. Mareti jaoks oli oluline, et
pealtvaataja saaks ise kehastuda loo peate-
gelaseks, liikuda ruumist ruumi läbi maja ning
saada võimalikult autentse ja isikliku kogemuse.

Lavastuses osalevad mitmed näitlejad, kuid
suure osa trupist moodustavad ka erineva taust-
taga vabatahtlikud, kellel on kõigil väga erinev
lavakogemus. Kahe aasta jooksul on nende hul-
gas olnud ka meie kooli õpilasi: Karl Jõgi, An
Priks, Ere Lee Kama ja ka siinkirjutaja.
Kõigest hoolimata ühendab neid kõiki soov olla
teejuht võimalikult paljudele inimestele, mitte
ainult ajaloolistes ruumides, vaid ka igapäev
sügavamates hingesoppides ja -käikudes. Pal-
judele on kogemus osutunud emotsiooni-
derohkeks ning mõtlemapanevaks. Tundub,

rnud Mehe majja!

nagu olekski see päriselt, nagu kõik tegelased oleksid inimesed su igapäevaelust, kuigi tead, et oled tulnud vaid teatrietendust vaatama.

Istud mugavalt toolil ning rüüpad piparmünditeed. Raadiost kostub vana ja tuttav laul. Naine, kes su vastas istub, paistab sind tundvat ning hetkeks arvad, et sina tunned teda. Kui ta avab ümbriku, mille sa talle ise ulatasid, ning võtab välja pildiraami, mille seinale riputab, tundub tuttav isegi inimene, kes sulle sealt vastu vaatab. Näib, nagu oleksid teda sadu, isegi tuhandeid kordi näinud, vaadanud talle sügavalt silma, uurinud põhjalikult tema näojooni, märganud kõiki täiuseid ja ebatäiuseid. Järsku kustub valgus ning lakkab muusika. Sinu silme ees ujub ja virvendab pilt, mida hetk tagasi nägid, kuid seegi on nüüd juba kaugel.

Nüüd on see vist käes. See on millegi lõpp ja nüüd tundub sulle, et see on kõige lõpp. •

Hetki etendusest

Pildid: Henry Griin

Juhiload kätte

mõned asjalikud näpunäited

Gümnaasiumi jooksul alustavad (ja ka lõpetavad) mitmed õpilased juhilubade tegemise protsessi. Kooliümbrust kaunistavad aina rohkemad vahtralehtedega kaunistatud romud ning konkurents parkimiskohtadele tiheneb. Küll aga jäädakse autokooliga vahel toppama, sest esialgne motivatsioon ja õhin kaob ning tegelema peab ka muu eluga. Kui Sinagi oled juhilube praegu või varsti tegemas, siis mul on Sulle mõned soovitusel.

1. Vali sobiv käigukast!

Kui manuaalne käiguvahetus üldse ei meeldi või selgeks ei saa, siis on mõnes autokoolis võimalik sõitma õppida automaatkäigukastiga (ehk siduripedaalita) autoga või manuaalilt selle peale õpingute keskel üle minna. Sellisel juhul teed ka Maanteeameti sõidueksami automaadiga. Nii mõnegi jaoks on see variant lausa vägagi soosinguks, ning seda ei tuleks häbeneda!

2. Vaheta õpetajat, kui tunned selleks vajadust!

Mõne sõiduõpetajaga lihtsalt ei teki seda "klikki", mistõttu võib juba sõidutundi minek olla ette ebameeldiv. Küll aga võiks õppimine olla lõbus ning nauditav protsess (eriti, kuna autokool on üsnagi kallis). Eri-nevate õpetajatega katsetamine on tervitatav tegevus ning mingisugust karmavõlga seetõttu kartma ei pea.

3. Sõida juhendajaga!

Sõidutundide kalliduse tõttu on kõige odavam ja kodusem alternatiiv sõidukogemuse saamiseks juhendajaga sõitmine. Isegi kui Su pereliikmetel pole juhilube, et juhendajaks olla, tasub natist kinni võtta mõnel sugulasel või tuttal. Maanteeamet soovib eksami ajaks saada sõidukogemust

umbes 3000 kilomeetrit, mida mina sain autokoolist umbes 600 jagu, seega on juhendajaga sõitmine loogiline tegevuskäik.

4. Ära jäta sõidutundide vahele pikka pausi!

Õpingute kestel on oskused kiired rooste minema. Ka juhendajaga sõitmise vahele on kasulik võtta ametlike sõidutunde. Kohustuslike tundide vahe võiks jääda alla kahe nädala pikkuseks. Pärast kohustuslike tundide läbimist on arukas osta mõned veel lisaks, kui eksameid kohe tegema ei asu või kui tunned selleks vajadust.

5. Sul on eesmärk, vii see lõpuni!

Gümnaasium on hea aeg autokooliga tegelemiseks: noor mõistus suudab veel infot hõlpsalt omandada. Samuti oled ilmselt ülikooli ja tööl käimise ajaks endale tänulik, et läbisid selle teekonna justnimelt noorena. Kui juba, siis juba! •

II poolaasta horoskoop

Brett Hiiob ja Triinu Halgma

Kaljukits (22. detsember–20. jaan)

Aasta alguses kerkib esile mitmeid probleeme. Oled alati teadnud, et sa pole just mitte kõige traditsioonilisema mõtteviisiga, kuid nüüd teavad seda ka teised. Ole enese vastu aus: sa õpid arvestuse, mitte lõputunnistuse jaoks.

Veevalaja (21. jaan–19. veebruar)

Võta aega iseendale. Oma probleemides oled süüdi ainult sina, mitte keegi teine. Hoiu oma tervist. Suve alguses ole reisidel ettevaatlik!

Kalad (20. veebruar–20. märts)

Ära lase oma SÄRAL tuhmuda! Sul õnnestub viimasest poolaastast läbi ujuda, ent kui soovid pürgida kõrgemale, peaksid enesesse vaatama. Soodne aeg antiikesemete müügiks.

Jäär (21. märts–20. aprill)

Saaksid tundides midagi selgeks, kui laseksid ka õpetajal midagi rääkida. Lepi sellega, et elu on ebaõiglane ja konfliktide vältimiseks küsi lähedastelt, mida nemad tunnevad. Ära tõrju inimesi eemale, kes proovivad sind aidata.

Sõnn (21. aprill–21. mai)

Hoiu silmad lahti, kuid pilguta ka vahepeal. Ära karda panna end proovile, samas tea oma piire. Püüa vältida mõttetut meeleheidet asjade üle, mida sina mõjutada ei saa. Veenuse ja Põhjaneela energia efektiivseks kasutamiseks võiksid lisada oma garderoobi sojemaid toone.

Kaksikud (22. mai–21. juuni)

Vaata endale otsa ja küsi, kas see on see, mida sa päriselt tahad. Pürgi oma unistuste poole, sest Marss on sel poolaastal sinuga. Ole ettevaatlik
liikluses!

Vähk (22. juuni–22. juuli)

Sul võib minna oodatust kauem eesmärkide saavutamiseks, sest su teele langevad ootamatused. Kui navigeerid oma sisemise kompassi järgi, lõpetad poolaasta edukalt. Kui leiad end väljapääsmatust olukorrast, proovi mõne vee-kogu äärest energiat ammutada.

Lõvi (23. juuli–22. august)

Talvekuudel võid tunda end jõuetuna, ent talveunest ärgetes oled justkui uus inimene. Viimane pingutus kooliaasta lõpus võib muuta kõik. Vaata taevasse, sest tähed on alati sinuga, Päike ka.

Neitsi (23. august–22. september)

Let go. Tunned end kui orav rattas ning sellel ei paistagi lõppu tulevat! Ära muretse, sa saad hakkama, kui endasse usud. Hea aeg uue spordiala katsetamiseks.

Kaalud (23. september–22. oktoober)

Järgneval poolaastal on sul tasakaalus nii humanitaar- kui ka reaalsed. Püüa leida kesktee vaba aja ja kooli vahel. Kuula oma sõprade arvamusi, sest see võib olla olulisem, kui algul paista võib.

Skorpion (23. oktoober–21. november)

Lenda peale, tuvi, ära kohku väljakutsete ees! Ootamatus olukorras oled valmis juhtimise enda peale võtma. Rahaasjades ole ettevaatlik, on halb aeg kinnisvarasse investeerimiseks. Täiskuu ajal hoidu liigsest kontaktist inimestega.

Ambur (22. november–21. detsember)

Hoiu pea püsti ja siht silme ees! Võid kalduda eksiteele, kuid papa Poska vaim hoiab sind kõige hullema eest. Soodne aeg mägi-retkedeks.

KES ÜTLES?

- A. "If you don't choose a job you love, you are kind of stupid."
B. "Kõige efektiivsem energijook on toiduõli."
C. "Kõik spermid on parasiidid."
D. "Meie koolimajas ei saa kandvaid seinu maha võtta, sest siis tuleks ülemine korrus kohe kül-
la."
E. "Pisike paanika on alati tervisele kasulik."
F. "Nad on nagu kaks kaklejat – tugevam annab nõrgemale peksta."
G. "Ma olen häiritud väli. Mõnikord rohkem, mõnikord vähem häiritud."
H. "Lõpeta lobisemine! Mine tee midagi kasulikku, näiteks keera kella."

H. õp Sabunova

G. õp Säre

F. õp Reinvelt, rääkides hapetest ja alustest

E. õp Mällo

D. õp Trubert

C. õp Mällo

B. õp Mällo

A. õp Rego

Õpetaja suu ei valeta.
Pedagoogidelt kuulnud
kuldaväärt ütlused
palume saata
sihkerjpg@gmail.com